

Zagadnienia historia (matura - poziom rozszerzony):

- rodzaje źródeł historycznych;
- czas w historii (datacje wiekowe; periodyzacja dziejów);
- cywilizacje starożytnego Bliskiego i Dalekiego Wschodu (Mezopotamia; Egipt; Izrael; Fenicja; Persja; Indie; Chiny);
- starożytna Grecja (ustrój polis; wielka kolonizacja; Sparta; Ateny; wojny grecko-perskie; wojny peloponeskie; czasy Aleksandra Wielkiego);
- kultura helleńska i hellenistyczna;
- starożytny Rzym (Italia i jej mieszkańcy; podboje Rzymu; Rzym Królewski; Republika Rzymska; Cesarstwo Rzymskie);
- upadek Cesarstwa Zachodniorzymskiego (przyczyny; przebieg; skutki);
- kultura rzymska;
- Bizancjum (czasy Justyniana Wielkiego; upadek Bizancjum);
- Arabowie (początki państwowości; islam; gospodarka i kultura arabska);
- Frankowie (początki państwowości; rządy Merowingów; rządy Karolingów; kultura Franków);
- Cesarstwo Ottonów (początki państwowości niemieckiej; rządy Ludolfingów);
- Wikingowie (podboje);
- Feudalizm (schemat systemu feudalnego w Europie);
- Słowianie (początki państwowości; wierzenia; struktura wewnętrzna; pierwsze państwa);
- początki Polski (najstarsze źródła; rządy Mieszka I; rządy Bolesława Chrobrego; organizacja państwa wczesnopiastowskiego);
- kryzys i odbudowa Polski (rządy Mieszka II; rządy Kazimierza Odnowiciela; rządy Bolesława Śmiałego; rządy Władysława Hermana);
- rządy Bolesława Krzywoustego (polityka wewnętrzna; polityka zewnętrzna);
- rozbieżności w Polsce (sytuacja polityczna Polski XII-XIV wiek);
- spór papieża z cesarstwem w Europie (XI-XVI wiek);
- wielka schizma wschodnia i wielka schizma zachodnia (charakterystyka);
- wyprawy krzyżowe (przyczyny; przebieg; skutki);
- osadnictwo na prawie polskim i osadnictwo na prawie niemieckim (wieś i miasto);
- zjednoczenie Polski (próby jednoczenia z XIII i XIV wieku; rządy Władysława Łokietka; rządy Kazimierza Wielkiego);
- monarchia patrymonialna a monarchia stanowa w Polsce (porównanie);
- Andegawenowie na tronie Polski (rządy Ludwika Węgierskiego; rządy Jadwigi);
- początki parlamentaryzmu w Europie (Anglia i Francja);
- wojna stuletnia, wojna dwóch róż, powstanie husyckie (przyczyny; przebieg; skutki);
- narodziny i funkcjonowanie Imperium Osmańskiego;

- ruchy heretyckie w Europie;
- unie polsko-litewskie (geneza; unia w Krewie; unia wileńsko-radomska; unia w Horodle; unia lubelska);
- wojny polsko-krzyżackie od XIV do XVI wieku (przyczyny; przebieg; skutki);
- polityka dynastyczna Jagiellonów;
- kultura średniowiecza (cechy; styl romański; styl gotycki);
- wielkie odkrycia geograficzne (przyczyny; kultury przedkolumbijskie; wyprawy portugalskie; wyprawy hiszpańskie; wyprawy francuskie; wyprawy angielskie; skutki);
- dualizm społeczno-gospodarczy Europy w XV-XVI wieku (gospodarka folwarczno-pańszczyźniana; gospodarka towrowo-pieniężna);
- reformacja i kontrreformacja w Europie (przyczyny; przebieg; skutki);
- wojny religijne w Europie (Niemcy; Francja; Szwecja; Niderlandy);
- rządy Zygmunta I starego i Zygmunta II Augusta (polityka wewnętrzna; polityka zewnętrzna);
- walka o hegemonię w Europie w XVI wieku (Wielkie Księstwo Moskiewskie; Habsburgowie; Turcy Osmańscy; Anglia; Francja);
- przywileje szlacheckie (najważniejsze założenia);
- demokracja szlachecka w Polsce (rodzaje szlachty; rodzaje sejmów; rodzaje sejmików; początki parlamentu polskiego) i ruch egzekucyjny w Polsce (przebieg);
- pierwsi władcy elekcyjni w Polsce (rządy Henryka Walezego; rządy Stefana Batorego);
- kultura renesansu;
- wojna trzydziestoletnia (przyczyny; przebieg; skutki);
- rewolucja burżuazyjna w Anglii (przyczyny; przebieg; skutki);
- polityka wewnętrzna Zygmunta III Wazy, Władysława IV, Jana Kazimierza, Michała Korybuta Wiśniowieckiego, Jana III Sobieskiego;
- wojny Polski w XVII wieku (ze Szwecją; z Rosją; z Turcją);
- powstanie Chmielnickiego (przyczyny; przebieg; skutki);
- kultura baroku;
- polska w czasach saskich (rządy Augusta II Mocnego; rządy Augusta III Sasa);
- sąsiedzi Polski na przełomie XVII i XVIII wieku (Rosja; Prusy; Austria);
- rządy Stanisława Augusta Poniatowskiego (polityka wewnętrzna; polityka zewnętrzna);
- upadek Polski w XVIII wieku (przyczyny);
- absolutyzm we Francji (rządy Ludwika XIII; rządy Ludwika XIV);
- kultura oświecenia;
- początki USA (kolonizacja Ameryki; wojna o niepodległość USA; konstytucja USA);
- wielka rewolucja francuska (przyczyny; przebieg; skutki);
- okres napoleoński (polityka wewnętrzna Napoleona Bonaparte; wojny napoleońskie);

- sprawa polska za Napoleona Bonaparte (I Wielka Emigracja; Legiony polskie we Włoszech; Księstwo Warszawskie);
- kongres wiedeński (datacja; cele; postanowienia);
- Europa w I połowie XIX wieku (ziemie niemieckie; ziemie włoskie; Francja; Hiszpania; Niderlandy; Rosja; Grecja; Anglia);
- ziemie polskie w XIX wieku (Królestwo Polskie; Wielkie Księstwo Poznańskie; Rzeczpospolita Krakowska; Królestwo Galicji i Lodomerii) – polityka, gospodarka, kultura;
- polskie powstania narodowe (powstanie kościuszkowskie; powstanie listopadowe; powstanie krakowskie; wiosna ludów; powstanie styczniowe);
- II Wielka Emigracja (przebieg) i działalność spiskowa na ziemiach polskich w XIX wieku (przebieg);
- wiosna ludów w Europie (ziemia niemieckie; Francja; monarchia Habsburgów);
- wojna krymska (przyczyny; przebieg; skutki);
- germanizacja i rusyfikacja ziem polskich (przebieg);
- Austro-Węgry (powstanie i funkcjonowanie państwa);
- istota autonomii galicyjskiej;
- Francja za rządów Napoleona III;
- komuna paryska (przebieg);
- III Republika Francuska (początki i funkcjonowanie);
- zjednoczenie Niemiec i Włoch w XIX wieku (przyczyny; przebieg; skutki);
- wojna secesyjna w USA (przyczyny; przebieg; skutki);
- Ameryka Południowa w XIX wieku (wyzwalanie się terytoriów);
- rewolucja przemysłowa (przyczyny; przebieg; skutki);
- rozwój nauki i techniki w XIX/XX wieku;
- kolonializm XIX/XX wiek (przyczyny; przebieg; skutki; kapitalizm);
- ruch robotniczy w Europie w XIX wieku;
- ruch socjalistyczny, ruch narodowy i ruch ludowy na ziemiach polskich XIX/XX wiek (pierwsze polskie partie polityczne);
- kultura secesji;
- rewolucja 1905 roku w Rosji i lat 1905-1907 w Królestwie Polskim;
- I wojna światowa (przyczyny; przebieg; skutki; traktat wersalski; konferencja waszyngtońska; rewolucja lutowa i październikowa w Rosji; Polacy na frontach I wojny światowej; sprawa polska w czasie I wojny światowej);
- Rosja, Włochy, Niemcy w XX-leciu międzywojennym (polityka; gospodarka; kultura);
- cechy faszyzmu, nazizmu, komunizmu;
- odzyskanie przez Polskę niepodległości (sytuacja polityczna Polski 1918-1919);
- walka o granice II Rzeczpospolitej (grania południowa; granica zachodnia; granica wschodnia);

- okres demokracji parlamentarnej II Rzeczypospolitej;
- okres sanacji II Rzeczypospolitej;
- polityka zagraniczna II Rzeczypospolitej;
- gospodarka II Rzeczypospolitej;
- kultura II Rzeczypospolitej;
- II wojna światowa (przyczyny; wybuch – kampania wrześniowa przebieg; skutki; Polacy na frontach II wojny światowej; traktat paryski; działania wielkiej koalicji; okupacja ziem II Rzeczypospolitej; rząd polski na emigracji; polskie państwo podziemne; powstanie warszawskie)
- Liga Narodów a Organizacja Narodów Zjednoczonych (porównanie);
- zimna wojna (przyczyny; przebieg; skutki);
- początki integracji europejskiej (polityka; gospodarka; wojskowość);
- funkcjonowanie dwóch państw niemieckich (RFN; NRD);
- państwa demokracji ludowej (początki; Czechosłowacja; Węgry; Rumunia; Bułgaria; Jugosławia; Albania; Kuba; ZSRR);
- dekolonizacja po II wojnie światowej (przebieg);
- Daleki Wschód po II wojnie światowej (Japonia; Chiny; Wietnam; Korea; Kambodża);
- przejście władzy przez komunistów w Polsce (polityka polska w latach 1942-1947);
- gospodarka polska czasów komunizmu;
- kultura polska czasów komunizmu;
- okres stalinowski w Polsce (polityka; wojsko; walka z kościołem; konstytucja PRL-u);
- polskie kryzysy XX wieku (przyczyny; poznański czerwiec; polski październik; marzec 1968 roku; grudzień 1970 roku; czerwiec 1976 roku; skutki);
- polityka zagraniczna Polski w czasach komunizmu;
- Polska w latach 80-tych XX wieku (sierpień 80; stan wojenny; „okrągły stół”);
- początki III Rzeczypospolitej (sytuacja Polski 1990-1995);
- Jesień Ludów w Europie (przyczyny; ZSRR; Węgry; Czechosłowacja; NRD; Bułgaria; Rumunia; Albania; Jugosławia; bilans).

PRZEBIEG ZAJĘĆ: uporządkowany wykład wg punktów (teoria + mapy + schematy + ilustracje), pogadanka, praca z zadaniami maturalnymi w tym z wypracowaniami z poszczególnych epok – oceniane w sposób kształtujący, praca z arkuszami maturalnymi.